

Харківський національний автомобільно-дорожній університет
Кафедра міжнародної економіки

Методичні вказівки
до практичних робіт та самостійної роботи студентів
з дисципліни «Менеджмент транспортного обслуговування
зовнішньоекономічної діяльності»
для студентів спеціальності 8.03050301
«Міжнародна економіка»
усіх форм навчання

Затверджено
методичною радою
університету
протокол № від

Харків 2015

Укладачі: Н.М. Солопун
А.М. Пономарьов

Кафедра міжнародної економіки

Предметом навчальної дисципліни є педагогічно-адаптована система понять про процес менеджменту транспортного обслуговування підприємств, які займаються ЗЕД, забезпечення його нормативно-правовою базою з відповідним економічним обґрунтуванням.

Метою дисципліни є формування у майбутніх економістів системи теоретичних знань та практичних навичок у галузі менеджменту транспортного обслуговування підприємств, які займаються ЗЕД та підготовка фахівців до самостійного рішення виробничих функцій та типових задач у галузі управління та організації транспортного процесу, а також економіки транспортних процесів при міжнародному сполученні.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Менеджмент транспортного обслуговування ЗЕД» студенти повинні:

Знати:

- основні поняття, об'єкти, методи та моделі зовнішньоторговельних транспортних операцій;
- існуючі науково-технічні засоби реалізації процесів транспортного забезпечення зовнішньої торгівлі.
- сутність транспортного забезпечення ЗЕД;
- сутність транспортної роботи в системі ЗЕД;
- процес організації доставки вантажів у міжнародному сполученні;
- функціонування міжнародних логістичних систем;
- особливості комерційної діяльності при міжнародних перевезеннях;
- функціонування термінальних систем міжнародних перевезень вантажів автомобільним транспортом.

Вміти:

- вирішувати питання ефективного використання рухомого складу з урахуванням міжнародних норм та правил перевезень вантажів,
- організовувати та управляти процесом доставки вантажів у міжнародному сполученні;
- формувати раціональні схеми та методи перевезень, комплексного управління і координації робіт усіх видів транспорту при міжнародних перевезеннях;
- застосовувати отримані знання в галузі зовнішньоекономічної діяльності;

- аналізувати попит на транспортні послуги у міжнародному сполученні;
- формулювати основні техніко-економічні вимоги технічних об'єктів транспорту, що досліджуються;
- використовувати методи наукового дослідження технічних об'єктів.

Мати уявлення про місце дисципліни в системі наукових знань, загальну картину функціонування транспортного підприємства на ринку міжнародних послуг його економічну стійкість та методи управління й організації міжнародного транспортного процесу.

У подальшому отримані знання з дисципліни будуть використані при вивченні таких фахових дисциплін: міжнародна економіка, економіка зарубіжних країн, при виконанні науково-дослідної роботи студента, а також при дипломному проектуванні.

Практичне заняття № 1

Роль України на світовому ринку транспортних послуг

Питання для обговорення:

1. Напрями міжнародної інтеграції в галузі транспорту.
2. Експорт транспортних послуг. Напрямки експорту. Заходи щодо реалізації транспортного потенціалу України.
3. Поняття транспортного забезпечення. Транспортні операції.
4. Стандарт якості. Комплексність.
5. Етапи транспортного забезпечення. Елементи транспортного забезпечення. Технічні фактори транспортного обслуговування. Технологічні фактори транспортного обслуговування. Організаційні економічні фактори транспортного обслуговування.
6. Класифікація транспорту.
7. Концепція транспортних коридорів як основа просторової моделі розвитку транспортної інфраструктури.
8. Задача формування транспортних коридорів. Системи міжнародних транспортних коридорів. Стратегічна роль міжнародних транспортних коридорів.

Теми доповідей (самостійна робота студента):

1. Транспортне забезпечення зовнішньоторгових операцій.
2. Якість транспортної послуги.
3. Розвиток міжнародної торгівлі.
4. Розвиток міжнародних транспортних коридорів.
5. Важливі умови ефективності та якості транспортного забезпечення ЗЕД.

Практичне заняття № 2

Митні аспекти в логістиці при транспортуванні

Питання для обговорення:

1. Проблеми, найбільш часто виникають при проходженні митних формальностей.
2. Універсальні термінали, що переробляють дрібно штучні відправки вантажів.
3. Страхування вантажів. Форс-мажор.
4. Порядок визначення митної вартості товару. Методи оцінки митної вартості.
5. Митні режими.
6. Розрахунок митних платежів.
7. Методи державного регулювання ЗЕД.

Теми доповідей (самостійна робота студента):

1. Основні види логістики.
2. Експортно-імпортні операції.
3. Міжнародні правила толкування торгових термінів «Інкотермс».

Практичне заняття № 3

Інтеграція логістики. Функціонування міжнародних логістичних систем

Питання для обговорення:

1. Інтеграція логістики. Формування логістичної інфраструктури. Виробнича, транспортна, інформаційна логістики.

Системний підхід. Мета логістичної системи. Гнучка логістична система. Транспортування – частина логістичної системи.

2. Макрологістична система. Мікрологістична система.

3. Функціональний цикл у фізичному розподіленні. Функціональний цикл у постачанні. Функціональний цикл у матеріально-технічному забезпеченні виробництва. Управління невизначеністю.

4. Рухомі сили глобалізації в логістиці. Міжнародна торгівля та стимулюючі її фактори. Макрологістичні регіональні структури та системи в країнах ЄС, Південно-Східної Азії, Північної Америки. Міжнародне розподілення праці та кооперація. Міжнародні каналні посередники.

5. Зони вільної торгівлі. Міжнародні угоди про торгівлю та міжнародні організації. Усунення торгових бар'єрів.

6. Тенденції в міжнародній логістиці. Фактори, що визначають актуальність логістики.

Теми доповідей (самостійна робота студента):

1. Транспортна логістика. Задачі логістики.
2. Глобальна логістика.
3. Приклади вітчизняних та закордонних компаній, які успішно розвивають міжнародні логістичні системи.
4. Зарубіжні оператори інтермодальних перевезень.

Практичне заняття № 4

Вибір способу доставки при транспортному обслуговуванні ЗЕД

Питання для обговорення:

1. Переваги та недоліки використання різних видів транспорту. Вибір транспорту.

2. Відповідність вантажів, що перевозяться технічним можливостям видів.

3. Оцінка якості доставки вантажів різними видами транспорту.

4. Вибір транспортного засобу.

5. Управління транспортуванням.

6. Вибір способу транспортування. Вибір виду транспорту. Вибір транспортного засобу.

7. Вибір перевізника та логістичних партнерів з транспортування.

8. Вибір транспортно-технологічної схеми доставки вантажу.

Теми доповідей (самостійна робота студента):

1. Класифікація видів транспорту.
2. Транспортний сервіс в сучасних умовах.
3. Рівні логістичного менеджменту фірму.

Практичне заняття № 5

Особливості комерційної діяльності при міжнародних перевезеннях

Питання для обговорення:

1. Концепція визначення оцінки доцільності різних транспортно-технологічних систем.

2. Комплекс взаємоузгоджених технічних, технологічних, економічних, організаційних, комерційних і правових рішень.

3. Загальна визнана класифікація транспортно-технологічних систем доставки вантажів.

4. Комбіновані перевезення.

5. Термінальна система доставки вантажів.

6. Фідерна система перевезень.

7. Контейнерна система.

8. Контрейлерна система перевезень

9. Форма договору.

10. Транспортне законодавство.

Теми доповідей (самостійна робота студента):

1. Основні терміни та класифікація транспортно-технологічних систем

2. Інтермодальні перевезення та мультимодальні перевезення

3. Юнімодальні перевезення та сегментовані перевезення.

Практичне заняття № 6

Термінальна система між народна термінальна система міжнародних перевезень вантажів автомобільним транспортом.

Питання для обговорення:

1. Стан термінальних перевезень вантажів.
2. Характеристика терміналів.
3. Технологія роботи терміналів.
4. Методика визначення доцільності створення терміналів.
5. Універсальний термінал.
6. Ефективність термінальних систем.
7. Напрямок вдосконалення роботи терміналів.
8. Порівняння основних показників роботи закордонних та вітчизняних терміналів.
9. Непродуктивні простої рухомого складу.
10. Віртуальні підприємства. Магістральні вантажні перевезення.
11. Технологія міжнародних термінальних перевезень вантажів.

Теми доповідей (самостійна робота студента):

1. Закордонний досвід термінальних перевезень.
2. Транспортний процес при термінальній системі.
3. Основні задачі та показники термінальних перевезень.

Питання для самостійної роботи студента:

- 1) Техніко-економічні аспекти взаємодії видів транспорту.
- 2) Техніко-економічні показники роботи автомобільного транспорту при ЗЕД.
- 3) Техніко-економічні показники роботи залізничного транспорту при ЗЕД.
- 4) Техніко-економічні показники роботи водного транспорту при ЗЕД.
- 5) Техніко-економічні показники роботи авіаційного транспорту при ЗЕД.
- 6) Характеристика шляхів сполучення по видам транспорту.
- 7) Значення та сутність терміналів в кожному виді транспорту.
- 8) Характеристика МТК, що проходять по території України.
- 9) Характеристика МТК, що проходять по території Європи.
- 10) Характеристика МТК, що проходять по території країн СНД.
- 11) Міжнародна транспортна класифікація товарів - її сутність.
- 12) Порівняльна характеристика базових умов поставок по групам.
- 13) Характеристика розподілення обов'язків продавців та покупців під час поставок товарів по групам.
- 14) Порівняльна характеристика трапового та лінійного судоходства.
- 15) Функції та види коносаменту.
- 16) Перелік транспортних документів необхідних для перевезення вантажів залізничним транспортом.
- 17) Перелік транспортних документів необхідних для перевезення вантажів автомобільним транспортом
- 18) Перелік транспортних документів необхідних для перевезення вантажів водним транспортом
- 19) Перелік транспортних документів необхідних для перевезення вантажів авіаційним транспортом
- 20) Функції та задачі транспортно-експедиторського підприємства.
- 21) Аналіз факторів, які враховуються при виборі виду транспорту
- 22) Характеристика терміналів для морських перевезень.
- 23) Порівняльна характеристика океанських та морських судів.
- 24) Характеристика техніко-економічних особливостей автомобільного транспорту.

- 25) Характеристика техніко-економічних особливостей авіаційного транспорту.
- 26) Характеристика техніко-економічних особливостей залізничного транспорту.
- 27) Характеристика техніко-економічних особливостей водного транспорту.
- 28) Закордонний досвід термінальних перевезень.
- 29) Вітчизняний досвід термінальних перевезень.
- 30) Порівняння основних показників роботи закордонних та вітчизняних терміналів.
- 31) Непродуктивні простої рухомого складу.
- 32) Продуктивні простої рухомого складу.
- 33) Поняття транспортного тарифу.
- 34) Кількісні та якісні характеристики тарифних систем.
- 35) Встановлення тарифів.
- 36) Побудова тарифів.
- 37) Склад витрат в тарифі.
- 38) Тарифні ставки та їх регулювання.
- 39) Економічна сутність та формування транспортних тарифів.
- 40) Тарифи на залізничному транспорті.
- 41) Тарифи на автомобільному транспорті.
- 42) Тарифи на річковому транспорті.
- 43) Тарифи на морському транспорті.
- 44) Фрахтовий ринок.
- 45) Правила формування транспортних тарифів.
- 46) Ціноутворюючі фактори.
- 47) Види транспортних тарифів.
- 48) Класифікація тарифів по формі побудови.
- 49) Наскрізний тариф як інструмент конкурентноздатності.
- 50) Поняття наскрізного тарифу.
- 51) Державне регулювання тарифів на транспорті.
- 52) Специфіка регулювання при визначенні тарифів.
- 53) Функції органів регулювання.
- 54) Загальні тарифи.
- 55) Виключні тарифи
- 56) Пільгові тарифи.
- 57) Основні фактори, від яких залежить розмір плати при перевезенні вантажів.

- 58) Види тарифів, які використовуються на автомобільному транспорті.
- 59) Функції органів, які регулюють визначення тарифів.
- 60) Методи регулювання тарифів.
- 61) Основні групи ціноутворюючих факторів.
- 62) Види транспортних тарифів їх класифікація.
- 63) Місцеві тарифи – як різновид загальних тарифів.
- 64) Характеристика диференціальних тарифів.
- 65) Характеристика пропорціональних тарифів
- 66) Характеристика акордних тарифів